

ת"פ 33448/12/14 - מדינת ישראל נגד פדל אלפתאח זועבי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 33448-12-14 מדינת ישראל נ' אלפתאח זועבי
בפני כבוד השופט ד"ר שאול אבינור

בעניין: מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד נילי תורג'מן

המאשימה

נגד

פדל אלפתאח זועבי
ע"י ב"כ עו"ד לאה סיגלר

הנאשם

הכרעת דין

א. רקע עובדתי כללי:

1. על פי האמור בעובדות כתב האישום, במועד הרלוואנטי לכתב האישום היה על הנאשם לשהות ב"מעצר בית" לילי, בביתו בכפר מצר שבגליל התחתון, בין השעה 20:00 לבין השעה 07:00 ביום שלמחרת; והכל בהתאם להוראה שיפוטית שניתנה במסגרת מ"ת 290-03-14 (ר' ת/4. להלן - ההוראה החוקית).

דא עקא, שביום 10.9.14, בסמוך לשעה 00:00, נמצא הנאשם מתהלך ברחוב הירקון בתל-אביב. הנאשם הואשם אפוא, בכתב האישום, בעבירה של הפרת הוראה חוקית לפי הוראות סעיף 287(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

2. תשובת הנאשם לאישום ניתנה באמצעות באת-כוחו, שצינה כי הנאשם כופר בעובדות כתב האישום אם כי הוסיפה: "**הטענה שלנו היא טענה משפטית, לטענתנו הנאשם נעצר על ידי השוטרים בשל אכיפה גזענית**" (ר' בפרוטוקול, עמ' 4 שורה 9). ואכן, כפי שהסתבר גם מתוך עדות הנאשם לפני, לא נפלה בין הצדדים מחלוקת עובדתית מהותית באשר לנסיבות המקרה מושא כתב האישום.

ב. עיקר הראיות והעובדות שהוכחו:

3. נוכח המחלוקת העובדתית המצומצמת שבין הצדדים, אם בכלל, די בסקירה תמציתית של הראיות שהובאו לפני, כדי שיעשה להלן. יצוין, כי מטעם המאשימה הוגשו ארבעה מוצגים, הכוללים את

הודעת הנאשם (ת/1), וכן העיד רס"ל ויטלי קרסיק, השוטר שעצר את הנאשם.

(1) עיקר עדותו של השוטר קרסיק:

4. במסגרת עדותו הראשית של השוטר קרסיק הוגש דו"ח הפעולה שערך השוטר, מיום 10.9.14 בשעה 00:24 (ר' ת/2; להלן - הדו"ח). על פי האמור בדו"ח, במהלך פעילות שגרתית הבחין השוטר קרסיק בנאשם ובחברו, שאותם תיאר בדו"ח כבני מיעוטים.

השוטר קרסיק פנה אל השניים ושאל: **"...מה קורה והאם הכל בסדר ואחד מהם (הנאשם - ש.א.) התחיל ללכת מהר כשיש עליו תיק צד נפוח וכשצעקתי לו משטרה תעצור הוא לא הקשיב והמשיך ללכת כשהשני נעצר והסתכל עליי. מיד הגעתי אליו מהר ועצרתי אותו בעת הליכתו ושאלתי אותו למה הוא לא עצר והמשיך ללכת ומסר כי לא שמע שקראנו לו ולא התכוון לברוח. ביקשתי משניהם להזדהות בפניי ע"י תעודת זהות ושאלתי אותו מאיפה הם. מסר כי הם מהצפון ושניהם הביאו לי תעודות זהות. יש לציין ששאלתי אותו מה מעשיהם בתל אביב? ומה יש לו בתיק? מסר כי באו לטייל ושיש לו בתיק בגדים. שאלתי אותו האם הוא רוצה להראות לי את תכולת התיק? ומסר שכן, פתח והיה רק בגדים. לאחר בדיקת מסוף... הופיע כי הנ"ל במעצר בית" (ר' בדו"ח, ת/2).**

5. השוטר קרסיק עצר אפוא את הנאשם והעביר אותו לתחנת משטרה. על פי האמור בדו"ח, השוטר קרסיק שאל את הנאשם אם הוא ידע על מעצר הבית והלה השיב כי סבר שהסתיים. עם זאת, בהמשך הדברים ולשאלה נוספת מסר הנאשם לשוטר קרסיק: **"כי הוא ידע ולא רצה להגיד לנו שיצא מהבית כשאסור לו"** (ר' בהמשך הדו"ח ת/2).

6. השוטר קרסיק נחקר בחקירה נגדית נמרצת ונרחבת. הוא הסביר, כי שעת המעצר היתה 00:20, כפי שמצוין בראש דו"ח המעצר (ר' דו"ח המעצר ת/3 וכן בפרוטוקול, עמ' 9 שורה 1). כאשר נשאל בעניין הזמנים, בפרוטוקול, הוסיף השוטר קרסיק וטען כי נוכח זמן המעצר בדיקת הנאשם נעשתה כנראה בשעה 00:10-00:05 (שם, עמ' 22 שורה 5 ואילך). בעניין מקום האירוע הבהיר השוטר קרסיק כי לא מדובר בטיילת של תל-אביב אלא ברחוב המקביל לה, שבו בשעות המדוברות אין תנועה רבה (ר' שם, בעמ' 9 ובעמ' 16).

7. ב"כ הנאשם חזרה ושאלה את השוטר קרסיק למה התכוון כשתיאר בדו"ח את הנאשם וחברו כ"בני מיעוטים", והלה השיב והסביר כי התכוון לכך שהם ממוצא ערבי (ר' בפרוטוקול, עמ' 14 שורה 13). ב"כ הנאשם הטיחה בשוטר קרסיק כי הוא לא היה עוצר את הנאשם וחברו אלמלא נחזו בעיניו כערבים, אך הוא הכחיש את הטענה והוסיף וטען כי היה בודק אותם גם אם לא היו נראים ערבים.

השוטר קרסיק אישר כי לא היה לו חשד שהשניים ביצעו עבירה פלילית, אך הוסיף וטען שבדק אותם לא על סמך חשד כאמור אלא כחלק מעבודתו השגרתית, בהתחשב בנסיבות הזמן והמקום. עוד טען השוטר קרסיק, בהקשר זה, כי במהלך משמרת הוא בודק אנשים רבים בבדיקה שגרתית (שם, בעמ' 16).

(2) הודעת הנאשם ועדותו בבית המשפט:

8. זמן קצר לאחר שהובא לתחנת המשטרה נחקר הנאשם ונגבתה ממנו הודעה באזהרה, בחשד להפרת ההוראה החוקית (ר' ההודעה ת/1). הוסברו לנאשם זכויותיו אך הוא הודיע שאינו צריך להתייעץ

עם עורך-דין. כשנשאל הנאשם מה יש לו לומר על החשד נגדו, הוא השיב: "**טעות חמורה**" (ת/1, שורה 6). בהמשך הוסיף הנאשם וטען כי סבר שמעצר הבית הסתיים, שכן הוא הופנה לקצין מבחן (שם, שורה 12). כשנשאל הנאשם אם אמנם כך אמר לו קצין המבחן, הוא השיב שטרם היה אצל קצין המבחן אך היה בתחנת המשטרה בעפולה ושם נאמר לו שאינו במעצר בית.

9. הנאשם, שהעיד כעד היחיד מטעמו, חזר על גרסתו הנ"ל גם בעדותו לפני. הנאשם הבהיר כי בדבריו הנ"ל אודות "**טעות חמורה**" הוא התכוון לטעות שלו ולא לטעות מצד המשטרה; וזאת אף כשנראה היה שבאת-כוחו אינה רווה נחת מתשובה זו (ר' בפרוטוקול, עמ' 30-31).

(3) המישור העובדתי - סיכום והכרעה:

10. הוכח לפניי כדבעי, ולמעשה אף לא היתה מחלוקת של ממש, כי במועד הנקוב בכתב האישום הסתובב הנאשם ברחוב הירקון בתל-אביב, לאחר שעת חצות, וזאת כאשר על פי ההוראה החוקית הוא היה אמור לשהות ב"מעצר בית" לילי בביתו שבגליל.

11. טענתו העובדתית היחידה של הנאשם היתה שטעה - "**טעות חמורה**", כדבריו - שכן סבר שמעצר הבית הסתיים. דא עקא, שלא ניתן לקבל טענה זו שכן היא נשענה על אמירות סתמיות אודות בירור בתחנת המשטרה בעפולה, בירור שזמנו ונסיבותיו לא פורטו כלל ועיקר.

יתר על כן, כמעט למותר לציין שאין זה מסמכותו של שוטר להורות על ביטול "מעצר בית" אשר הוטל במסגרת החלטה שיפוטית, וממילא ברור כי הסיפור אודות בירור-נטען בתחנת משטרה אינו ממין העניין.

לבסוף, אף דרך התנהגותו של הנאשם בעת שהשוטר קרסיק ביקש לבדקו, דהיינו ניסיונו הברור להתחמק מהבדיקה, מלמד על מודעותו למעצר הבית הלילי בו היה נתון וכפועל יוצא מכך לכך שהימצאותו ברחוב הירקון בתל-אביב היוותה הפרת הוראה חוקית. הנה כי כן, יסודות העבירה בה הואשם הנאשם - הן היסוד העובדתי והן היסוד הנפשי - הוכחו לפניי כדבעי.

ג. המישור המשפטי - הטענה להגנה מן הצדק:

12. ב"כ הנאשם, כיד כשרונה הטובה עליה, הרחיבה בטיעוניה במישור המשפטי, תוך הפנייה לפסיקה ענפה, לספרות ואף לאמנה הבינלאומית בדבר ביעור כל הצורות של אפליה גזעית. לשיטת הסניגורית המלומדת מדובר בתיק עקרוני, בשני היבטים שונים ומצטברים:

ראשית, לטענת ההגנה השוטר קרסיק פנה לנאשם משום שהלה נראה בעיניו כערבי ובכך פעל ממניעים גזעניים ופסולים, המבססים לנאשם "הגנה מן הצדק" בשל אפליה על רקע גזעני.

שנית, בכל מקרה השוטר קרסיק לא היה רשאי לפנות לנאשם מבלי שהיה לו יסוד לחשד שהלה ביצע עבירה פלילית. ב"כ הנאשם אמנם ערה היטב להוראות סעיף 2 לחוק החזקת תעודת זהות והצגתה, תשמ"ג-1982 (להלן - חוק תעודת זהות), אשר קובעות: "**תושב שמלאו לו 16 שנים חייב לשאת עמו תמיד תעודת זהות ולהציגה בפני קצין משטרה בכיר, ראש רשות מקומית, שוטר או חייל במילוי תפקידם, כשידרשו זאת ממנו**". יחד עם זאת, כך לטענתה, אין בהוראות אלה כדי לשנות ושוטר אינו יכול לפנות לאדם ולדרוש ממנו להזדהות בפניו אלא בהתקיים חשד לביצועה של עבירה, כאשר בענייננו, כאמור, אין מחלוקת שחשד כזה לא התקיים.

נדון בטענות כסדרן.

(1) הטענה לאפליה על רקע גזעני:

13. יאמר מיד כי טענה זו נטענה בלא שהונחה לה תשתית ראייתית כלשהי ועל כן על פני הדברים לא ניתן לקבלה. ב"כ הנאשם ביקשה לבסס טענתה זו על כך שהשוטר קרסיק תיאר בדו"ח הפעולה את הנאשם וחברו כ"בני מיעוטים", דהיינו כערבים, כאשר - כך עולה מטיעוניה - לשיטתה עצם התיאור של אדם כ"בן מיעוטים" או כ"ערבי" יש בו משום גזענות.

14. דא עקא, שבקו טיעון זה יש משום עירוב יוצרות בין עניינים שונים, שאין ביניהם קשר. פשיטא, שאדם החי ומתגורר בקרב חברה בה קיימות זו בצד זו מספר קבוצות אתניות, גזעיות או דתיות שונות, ידע להבחין הבחן היטב בין בני הקבוצות השונות, גם אם לא בוודאות מוחלטת. עניין זה הוא ברור ולמעשה מובן מאליו, אינו קשור כלל ועיקר לגזענות, ואף אינו ייחודי למקומותינו.

כך, למשל, יש להניח כי אדם המתגורר בקוראיה ידע להבחין הבחן היטב בין קוראנים לבין סינים, הגם שישראלי המתגורר בארץ לא ידע להבחין ביניהם; ולהיפך: יש להניח כי אותו אדם מקוראיה לא ידע להבחין בין יהודים לבין ערבים בארץ, להבדיל מישראלי המתגורר בארץ. ניתן ליתן דוגמא נוספת בהקשר זה, למשל מהחברה החרדית. חסיד חרדי, השייך לחצר מסוימת, ידע בדרך כלל להבחין בקלות בין בני חצרות חסידיות שונות, הגם שאדם שאינו חי בקרב החברה החרדית כלל לא יבחין בהבדלים אלה.

15. הנה כי כן, בעצם העובדה שהשוטר קרסיק תיאר בדו"ח הפעולה את הנאשם וחברו כ"בני מיעוטים" אין כל גזענות. יתר על כן, יש להניח שאם השוטר קרסיק היה טוען - כשוטר ישראלי המתגורר בארץ - שכלל אינו יודע להבחין בין יהודים לבין ערבים, היתה הסניגורית קוצפת עליו כמיתמם.

מכאן, שעל מנת שההגנה תבסס את טענתה לאפליה גזענית ופסולה אין די לה להצביע על כך שהשוטר קרסיק ידע שהנאשם וחברו הם ערבים, אלא שעליה להראות שהסיבה לכך שהוא בדק אותם היתה בשל היותם ערבים; ולכך לא הונחה לפני תשתית ראייתית כלשהי, ולו ברמז.

16. השוטר קרסיק העיד לפני כי הוא פנה לנאשם ולחברו כחלק מפעילות משטרתית שוטפת ורגילה, הכוללת בדיקות שגרתיות. הוא הסביר את הפניה לנאשם ולחברו בנסיבות המקום והזמן, ואף הדגיש כי היה בודק אותם גם אם לא היו נחזים בעיניו כערבים. בנסיבות אלה, אין לפני תשתית עובדתית כלשהי שעל יסודה ניתן לקבוע כי הנאשם הופלה לרעה על רקע גזעני, וממילא אין יסוד לטענת האפליה.

(2) הטענה להיעדר יסוד לחשד לביצוע עבירה:

17. כאמור, אין מחלוקת - והשוטר קרסיק אישר בהגינותו את הדברים - כי בעת האירוע מושא כתב האישום לא היה לשוטר קרסיק יסוד סביר לחשד כי הנאשם או חברו ביצעו עבירה פלילית כלשהי. דא עקא, שבתחילת הדרך השוטר קרסיק לא עצר ולא עיכב את הנאשם, אלא רק פנה אליו וביקש ממנו להזדהות באמצעות הצגת תעודת זהות; ובכך פעל בהתאם לסמכויותיו כשוטר בשעת מילוי תפקידו על פי חוק תעודת זהות.

18. אמנם הובעה בפסיקה הדעה, שלפיה הוראות חוק תעודת זהות אינן מקנות לשוטר סמכות לדרוש הזדהות בלא קיומו של חשד כי האדם שנדרש להזדהות עבר עבירה, אך הדעה המקובלת הינה

שונה בתכלית (לסקירת הפסיקה הרלוואנטית ר' בהכרעת דינו של כב' השופט א' שרון בת"פ (כ"ס) 8938-04-15 **מדינת ישראל נ' אבו ואדי** (2015)). ואכן, אם תאמר שחרף מילותיו המפורשות חוק תעודת זהות אינו מקנה לשוטר בתפקיד סמכות לדרוש מאדם להזדהות בפניו, יהא בכך כדי לרוקן את הוראות החוק מתוכן המהותי.

19. הסמכות המוקנה לשוטר בתפקיד לדרוש הזדהות באמצעות תעודת זהות הינה כמובן סמכות מנהלית, וככזו כפופה לכל הכללים החלים במשפט המנהלי. מכאן ברור, כי שוטר בתפקיד אינו רשאי להפעיל את סמכותו הנ"ל לפי חוק תעודת זהות בשרירות, או ממניעים זרים או פסולים, אלא אך ורק במסגרת מילוי תפקידו ולצורך מילוי תפקידו. ואולם, מכאן ועד לדרישה להכפפת הסמכות המנהלית האמורה לקיומו של חשד לביצועה של עבירה פלילית רב המרחק, במיוחד כאשר בלשון החוק לא קיימת דרישה כזו.

20. השוטר קרסיק הסביר את פנייתו לנאשם כחלק מבדיקות שגרתיות, שאותן הוא ביצע ומבצע במהלך פעילותו המשטרתית השוטפת, תוך ציון נסיבות הזמן והמקום. בנסיבות אלה, פנייתו של השוטר לנאשם היתה סבירה בהחלט. לפיכך, לא ניתן לומר, כלל ועיקר, כי השוטר קרסיק חרג מסמכויותיו לפי דין באופן המצדיק או מחייב את זיכוי של הנאשם.

(3) טענות נוספות שהעלתה ההגנה:

21. ב"כ הנאשם הוסיפה והעלתה טענות נוספות וחלופיות לזכות מרשה. ראשית הלינה ב"כ הנאשם על כך הנאשם תושאל על ידי השוטר קרסיק בשטח, מבלי שהוסברו לו זכויותיו. דא עקא, שבעת התשאול הנאשם כלל לא היה במעמד של חשוד בדבר עבירה, וממילא לא התגבש הצורך להזהירו בדבר זכויותיו.

22. עוד טענה ב"כ הנאשם, כי בכל מקרה מדובר במקרה פעוט וקל ערך, שחלות עליו הוראות הסייג בדבר זוטי דברים כהגדרתו בסעיף 34 לחוק העונשין. לשיטת ב"כ הנאשם, מדובר **"בהפרה של שעות בודדות"** (ר' בפרוטוקול, עמ' 38 שורה 24), בפרט נוכח אי הבהירות שעלתה לטענתה מעדות השוטר קרסיק בכל הקשור לזמן התרחשות האירוע.

ואולם, מהחומר שהונח לפני לא עולה אי בהירות משמעותית באשר לשעת האירוע וניתן לקבוע, ברמת הוודאות הנדרשת בפלילים, כי הוא אירע מעט לאחר חצות. בנוסף, וזה העיקר כאן, לא מדובר בהפרה קלת ערך. אדם הנדרש בהוראה חוקית להיות ב"מעצר בית" בביתו שבגליל, החל מהשעה 20:00, ונמצא מתהלך ברחוב בתל-אביב לאחר חצות הליל, מפר את ההוראה החוקית שניתנה בעניינו באופן בוטה ובריש גלי.

ד. סוף דבר:

23. אשר על כן ולאור כל המקובץ אני מרשיע את הנאשם בעבירה שבה הוא הואשם בכתב האישום: דהיינו עבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי הוראות סעיף 287(א) לחוק העונשין.

ניתנה היום, ז' תשרי תשע"ז, 09 אוקטובר 2016, במעמד הצדדים.

